Мастроянні, Гассман, та інші євреї

Марчелло Мастроянні, 1963

Любителям кіно чудово відомі імена Вітторіо Гассмана та Марчело Мастроянні. Тому питання, що спільного у цих двох персонажів, зіб'є їх з пантелику. Обидва народилися в Італії, обидва — кіноактори, що досягли світової популярності, «символи італійського кінематографа» і все таке інше. Але є один штрих у біографії обох зірок, про який більшість знавців кіно навряд чи здогадуються. Адже обидва актори — галахічні євреї.

У Вітторіо Гассмана взагалі не має італійської крові, його батько Хайнріх — родом із Німеччини, мати — єврейка-сефардка Луїза Амброн, з Пізи. Спочатку пара жила в Карлсруе, пізніше перебралася до Італії, де в 1922 році в Генуї народився Вітторіо. Дебютував він у далекому 1947 році у фільмі La figlia del capitano («Капітанська донька») — екранізації однойменної повісті Пушкіна. В ній молодому Гассману дісталася роль Швабріна. Міжнародною знаменитістю він став після шедевра італійського неореалізму «Гіркий рис», що був знятий у 1949 році.

Вітторіо Гассман, 1949

В американському фільмі «Рапсодія», що йшов у радянському прокаті, його партнеркою була Елізабет Тейлор. В іншій американській картині — «Війна та мир» за романом Толстого — Вітторіо Гассман зіграв Анатолія Курагіна.

Кінематографічна кар'єра Гассмана тривала 51 рік, він сім разів (рекорд, розділений з Альберто Сорді) отримував національну кінопремію «Давид ді Донателло» за кращу чоловічу роль. До речі, третє місце з п'ятьма статуетками знімає наступний герой нашої оповіді — Марчело Мастроянні.

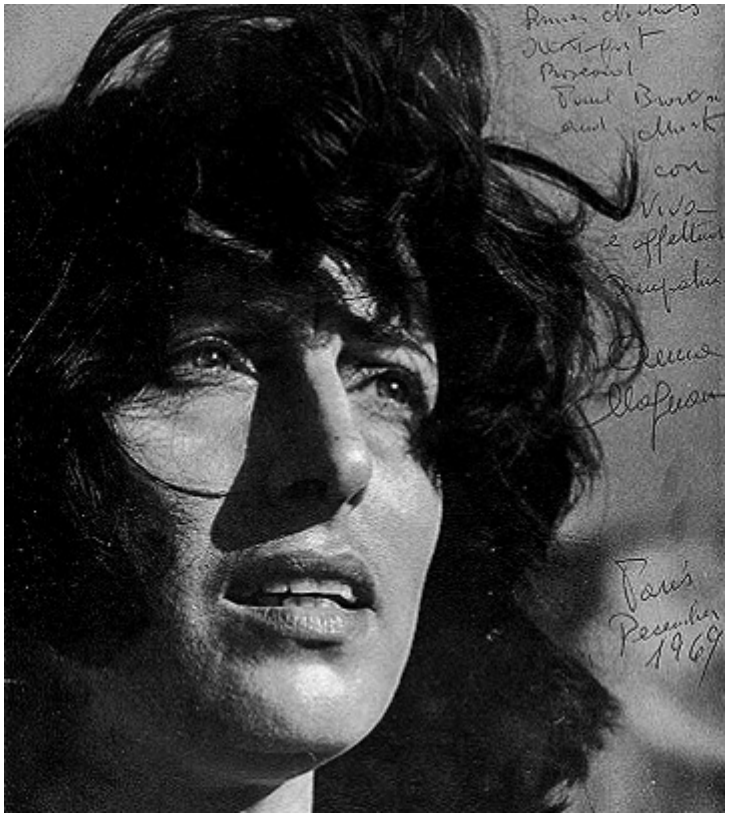
Його походження дуже загадкове. Хлопчик народився 28 вересня 1924 року в невеликому селі Фонтана Лірі. Батьками усюди вказані Отторіно Мастроянні та Іда Іролле. Тато — чистокровний італієць, тесляр за фахом, а ось із мамою проблема. У ряді біографій актора взагалі не згадується про коріння матері, інші вказують на її єврейське походження. Деякі джерела повідомляють деталі, наприклад, за даними сайту Geni, дівоче прізвище матері Марчелло — Ідельсон, а народилася вона у 1898 році у Мінську. Наводяться й імена батьків Іди, що звучать цілком звично — Мойсей Хаїмович та Малка Соломонівна. У 1906 році вони переїхали до Німеччини, а звідти юна Іда потрапила до Італії.

Марчелло Мастроянні у фільмі «Вісім з половиною», 1963

Дитинство у Марчелло було досить бідним, потім — навчання у Римському університеті, гра в студентському театрі та доленосна зустріч із режисером Лукіно Вісконті. В 1957 році Мастроянні з'являється на великому екрані у фільмі Вісконті «Білі ночі» (за романом Достоєвського) і відразу стає відомим. У 1960-му Федеріко Фелліні запрошує його на головну роль у «Солодке життя». Фільм має небувалий успіх, отримує головний приз у Каннах, а Марчелло стає зіркою першої величини. Після цієї картини слідує низка фільмів, що отримали широке міжнародне визнання: «Ніч», «Розлучення по-італійськи», «Приватне життя» і, нарешті, ще один шедевр Фелліні — «Вісім з половиною». Останній фільм з Мастроянні вийшов через кілька місяців після смерті актора — у 1997 році.

І Гассман, і Мастроянні вважалися символами італійського кіно, як і їхня співвітчизниця Анна Маньяні, якій теж приписують єврейське походження. За словами відомого італійського кінорежисера Франка Дзеффіреллі, який добре знав Анну, акторка народилася в єгипетській Олександрії у батька-єгиптянина та матері-єврейки. Італійкою вона стала трохи згодом, коли бабуся забрала її до Риму. Більшість джерел не підтверджують цю версію, наполягаючи, що дівчинка з'явилася на світ у Римі, але повністю відкидати слова Дзеффіреллі теж не можна. Тим більше, що частіше заперечується «єгипетське», а не єврейське коріння Анни.

Анна Маньяні у 1946 та 1969 роках

Дівчина закінчила Королівську академію драматичного мистецтва в Римі, виступала в нічних клубах та кабаре, отримавши прізвисько італійської Едіт Піаф. Її кар'єра в кіно почалася у 1934-му, а успіх прийшов після війни, коли Анна знялася в картині «Рим — відкрите місто», яка започаткувала італійський неореалізм. Маньяні часто грала жінок із народу, демонструючи на екрані свій вибуховий темперамент. Найбільше запам'яталися її ролі у фільмах «Любов» Роберто Росселіні, «Найкрасивіша» Лукіно Вісконті, «Золота карета» Жана Ренуара. У 1955 році вона зіграла з Бертом Ланкастером у картині «Татуйована троянда», отримавши «Оскар» (першою серед не-англомовних акторок). У її активі також дві премії «Давид ді Донателло», «Золотий глобус», BAFTA, «Срібний ведмідь» тощо. Останньою її роллю в кіно став епізод у фільмі 1972 «Рим» у великого Фелліні.

Без Гассмана, Мастроянні та Маньяні неможливо уявити італійське та й світове кіно XX століття. Складно сказати, яку роль у цьому відіграло їхнє реальне чи уявне єврейське походження, але це, безумовно, цікавий штрих до портрета.

Веніамін Чернухін, спеціально для «Хадашот»